

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဂွင်သန့်ပို့ နမူတုမြစ်ကိုကာကွယ်စို့

ဂွမ်းပြည်နယ်တွင်းရှိ အထက်ဂူရွာရေကာတာ နှင့် နမူတုမြစ်ပေါ်တည်ဆောက်မည် အခြားသောရေကာတာ
စီမံကိန်းများ၏ ဆိုးကျိုးများ

မာတိကာ

ခေါင်းစဉ်	စာမျက်နှာ
၁. အကျဉ်းချုပ်	၄
၂. နမူတူမြစ်	၇
၃. နမူတူမြစ်ပေါ်တည်ဆောက်မည့် ရေကာတာစီမံကိန်း	၉
၄. အာဏာရှင်စနစ် အောက်က စတင်ခဲ့သော အထက်ရဲရွာရေကာတာ	၁၁
၄.၁ ရေကာတာတည်ဆောက်မည့် စီမံကိန်း အသေးစိတ်	၁၂
၄.၂ အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ နှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ	၁၃
၄.၂.၁ ရေမြှုပ်နိုင်မည့် ရှမ်းသမိုင်းဝင်လူမှုအသိုင်းဝိုင်းနှင့် သဘာဝ လိမ္မော်စိုက်ပျိုးခင်းများဧရိယာ	၁၄
၄.၂.၂ ဒေသခံပြည်သူလူထုများအပေါ် သက်ရောက်လာမည့် ဆိုးကျိုး ဆိုးကျိုးများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုမရှိ	၁၇
၄.၂.၃ ရေလှောင်ကန်ကြောင့် သီပေါမြို့ တစ်စိပ်တစ်ဒေသရေမြှုပ်နိုင်ဖွယ်ရှိ ..	၂၀

ခေါင်းစဉ်

စာမျက်နှာ

၅. ရှမ်းပြည်နယ်တွင်းရှိ နမ္မတူမြစ်ပေါ်တည်ဆောက်မည့် ရေကာတာစီမံကိန်းကို စိုးရိမ်ပူပန်လျှက် ၂၂

    ၅.၁ ပဋိပက္ခများ ပိုမိုဆိုးရွားလာ ၂၂

    ၅.၂ မြစ်အောက်ပိုင်းတွင် ရေအတက်၊အကျ နှင့် ရေကြီးမှု ၂၅

    ၅.၃ ရေကာတာ ကျိုးပဲ့ပျက်စီးမှု၏ အန္တရာယ် ၂၇

    ၅.၄ ရေဂေဟစနစ်အပေါ်ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု ၂၉

၆. အကြံပြုချက် နှင့် နိဂုံး ၃၁

နောက်ဆက်တွဲ

က. နမ္မတူမြစ်ပေါ်တွင် လက်ရှိ နှင့် စီစဉ်ထားရှိသော အခြားရေကာတာ စီမံကိန်း အသေးစိတ် ၃၃

    ၁. ဒီးဒုတ် ရေကာတာ

    ၂. ရဲရွာ ရေကာတာ

    ၃. အလယ်ရဲရွာ ရေကာတာ

    ၄. အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ

    ၅. နမ္မတူရေကာတာ

ခ. တာလုံ ရွာသူ၊ရွာသားများ အမွေနေရာပြောင်းရွှေ့မှုဆန့်ကျင်သည့် သနား တောင်းခံစာ ၃၆

အကျဉ်းချုပ်

၂၀၁၆ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းဌာနမှသတင်းထဲတွင် နေပြည်တော်သည် ရေကာတာရေးအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း၄ခုကိုနမူနာ(မြစ်ငယ်(သို့)ဒုဋ္ဌဝတီ) မြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်ရန်စီစဉ်လျှက်ရှိကြောင်း၊ ၎င်းအနက် ရေကာတာ (၃)ခုသည် ယခု ရှမ်းပြည်နယ် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရာနေရာအတွင်းတွင်ဖြစ်နေသည်။ ၎င်းရေကာတာသစ်များ နှင့် ရဲရွာရေကာတာတို့သည် မြစ်ကြောင်းတခုလုံး၏ထက်ဝက်ကိုပိတ်ဆို့လိုက်ရမည်ဖြစ်သည်။

ဆောက်လုပ်ဆဲအထက်ရဲရွာရေကာတာသည်နောင်ချိုမြို့နယ်တွင်ရှိပြီးပမာစစ်အစိုးရက ၂၀၀၈ခုနှစ်မှစ၍တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၈ခုနှစ်တွင်ပြီးရန်ခန့်မှန်းထားသည်။ တည်ဆောက်မည့်ရေလျှောက်ကန်သည် အကျယ်အဝန်း (၆၀) ကီလိုမီတာ ရှိသည်။လူဦးရေ (၅၀၀)ခန့်နေထိုင်သည့် ရှမ်းရွာကြီး ဖြစ်သော တာလုံရွာသည် ရေအောက်လုံးဝ မြုပ်သွားပြီးသီပေါမြို့ ၏တစ်စိတ်တပိုင်း တို့မှာ လည်း ရေအောက်မြုပ်သွားနိုင်သည်။

တာလုံ ၏အဓိပ္ပါယ်မှာ (ဆိပ်ကမ်းကြီး)ဟုဆိုသည်။စည်ကားသာယာသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်-မြောက်ပိုင်းတွက် အော်ဂင်းနစ် သဘာဝလိမ္မော်သီး၊ ကျွဲကောသီးတို့မှာ နမူနာမြစ်ကမ်း တစ်လျှောက်တွင် စိုက်ပျိုးကြ၍ လူသိများသည်။ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော် ရှေးပဝေသကီ ကတည်းက တည်ထားကိုးကွယ်သော စေတီပုထိုးများလည်းရှိသည်။ ရေကာတာ မတည်ဆောက်မှီကတည်းက တာလုံရွာသားတို့အား အကြောင်းကြားခြင်း မရှိသည့်ပြင် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများမရှိခဲ့ပေ။ သဘာဝနှင့် လူမှုဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု အကဲခတ်အဖွဲ့ (ESIA) Environment and Social Impact Assessment တို့က၂၀၁၄ ခုနှစ်မှသာ စလုပ်ဆောင်လာသဖြင့် ရေကာတာစဆောက်ပြီး(၆) နှစ်မှ ရောက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။(ESIA)လုပ်နေစဉ်တွင်လည်း တာလုံရွာမှ ဒေသခံပြည်သူလူထုတို့မှာ ပြောင်းရွှေ့မှုကို မလိုလားကြကြောင်း ရှင်းရှင်း ဖော်ပြ ကြသည်။

သို့သော်လည်း ဒီရေကာတာတည်ဆောက်မှုကို တရုတ်အရင်းအနှီး နှင့်ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေပြီး တရုတ်၊ဂျပန်၊ဂျာမန် နှင့် ဆွစ်ကုမ္ပဏီ တို့လည်းပါဝင်ပတ်သက်နေသည် ရေလွှဲပေါက်ဥမင်လိုက်ခေါင်း မှ ပြီးစီးနေပြီဖြစ်ပြီး ရေကာတာ၏ အဓိကနံရံကို၂၀၁၆ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင်တည် ဆောက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

ရှမ်းပြည်နယ် နမူတု မြစ်ပေါ်တွင်တည်ဆောက်မည့် အခြားသော ရေကာတာ စီမံကိန်းများမှာ - နောင်ချိုမြို့နယ် တည်ဆောက်နေသော အလယ်ရဲရွာ ရေကာတာစီမံကိန်းသည် နော်ဝေနိုင်ငံပိုင် အက်စ် အင်န်ပါဝါ (SN Power) တာဝန်ယူတည်ဆောက်သည်။ သီပေါမြို့နယ်ရှိ နမူတုမြစ် ပေါ်တွင်ဆောက်နေသည့် ရေကာတာလည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိသလို ထိခိုက်နစ်နာမည့်လူထုကို ဆွေးနွေးအကြောင်းကြားခြင်းမရှိပေ။

၎င်းရေကာတာ များ၏ အဆင့်များကြောင့် မြစ်ချောင်းပေါ်ရှိ သဘာဝဂေဟ စံနစ်ကို ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်နိုင်သည်။ ငါးများသွားလာကျက်စားရာကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသဖြင့် သီပေါမြို့မှ ထောင်ပေါင်းသော ရပ်သူရွာသားအများစိုစိုစားသောက်ရသော ငါးများ ထိခိုက်နစ်နာနိုင်သည်။ အထက်တွင်ရှိ သတ္တုတူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကြောင့် ရေလှောင်ကန်များ အဆိပ်သင့်ရကာ ငါးတွေနှင့် အမှီပြုသည်သူများ၏ ကျန်းမာလည်း ထိခိုက်နိုင်သည်။ သဘာဝပေါက်ပင်များ ရေငွေ့ယင်ကန်တွင် ပုပ်သိုးပြီးမိသိန်းခါတ်များထုတ်လွှတ်သဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကို ပိုမိုပူနွေးလာမှု ကို ပိုဖြစ်စေသည်။

အခြားသောစိုးရိမ်ပူပန်မှုမှာ သီပေါမြို့နယ် နမူတုရေကာတာ စီမံကိန်းအောက်ပိုင်းတွင် နေသောသူများသည် ရေကာတာလုပ်ငန်း၏ ရေအတက်အကျကို မခန့်မှန်းနိုင်ရကာ မြစ်ကမ်း တစ်လျှောက်တွင် ရုတ်တရက် တစ် ရှိန် ထိုးရေကြီး လာနိုင်သော အန္တရာယ်များ ကြုံနိုင်သည်။ အကယ်၍ မိုးသည်ထန်စွာရွာသွန်းပါက ကြီးမားသော ရေထုထည်ကို ရေဂါတာ က လွှတ်ချမည်ဖြစ်သဖြင့် မြစ်အောက်ပိုင်းတွင် ရေဖုံးလွှမ်းနိုင်ပါသည်။

ထိုထက်ပို၍ စိုးရိမ်ပူပန်စရာကောင်းသည်မှာ ရေကာတာကျိုးပျက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ မိုးသည် ထူးကဲစွာ သဲထန်ရွာခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ ငလျင်လှုပ်ခြင်းများကြောင့် လည်းဖြစ်နိုင်သည်။ အလယ်ရဲရွာ ရေကာတာ စီမံကိန်းသည် ကျောက်ကြံ ငလျင်လှိုင်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ ၎င်း ကျောက်ကြံငလျင်လှိုင်း သည် ၁၉၁၂ ခုနှစ်က ရိတ်တာစကေး ၈ ခန့်ရှိပြီး မြန်မာ့သမိုင်းတွင် အကြီးမားဆုံးငလျင်လှုပ်ဖူးသည်။

ရေကာတာရေလှောင်ကန်၏ အလေးချိန်ကြောင့်မြေနိမ့်ကျခါ ငလျှင်ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြင်းကြောင့် လည်း ကြီးစွာစိုးရိမ်ပူပန်ရပါသည်။ ရေကာတာကျိုးပဲ့ပျက်စီးပါက အောက်ပိုင်းရှိ ရေကာတာ များလည်းကျိုးခါ အနိမ့်ပိုင်းရှိ မရေတွက်နိုင်သောရပ်ရွာများကိုပါ ဆူနာမီဘေးဆိုး ကဲ့သို့ ကျ ရောက်ခံစားရနိုင်သည်။

နောက်ဆုံးတွင် နေပြည်တော်သည်တိုက်ပွဲဖြစ်ရာ ဇုန်တွင် သိသာမြင်သာမှုမရှိသည့် ရေကာတာ စီမံကိန်းကိုအတင်း ဆက်လက် ဖိလုပ်နေခြင်းသည် အမျှော်အမြင်နည်းရာ ကျသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် အတွင်းရေကာတာစီမံကိန်းဆောက်မည့်နေရာတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အစောပိုင်းကတည်းကပင် တိုက်ခိုက်မှု သည် ပိုမိုများပြားလာသည်။ နေပြည်တော်က သဘာဝသံယံဇာတကို လက်ဝါးကြီးအုပ်နေမှုသည် ဒေသခံတိုင်းရင်းသား တို့နှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းဖြစ်ရာ စိတ်ထိခိုက်ခြင်းနှင့် ပဋိပက္ခများသာ တိုးပွားလာစရာသာ ရှိပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့မှ အစိုးရသစ်ဖြစ်သော NLD (အန်အေယ်ဒီ) အား အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ အပါအဝင် နမ္မတု ရေကာတာသစ်တည်ဆောက်မှုစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော် မှု အားလုံးချက်ချင်း ရပ်တန့်ပေးပါရန်တိုက်တွန်းတောင်းဆိုပါသည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်နေသော တိုင်းရင်းသားနယ်မြေများတွင် ဖက်ဒရယ်အတွက် သဘောတူညီနှိုင်းမှု တည်ဆောက်မှု၊ စစ်မှန်သော တစ်နိုင်ငံလုံးငြိမ်ချမ်းရေးနှင့် သဘာဝသံယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ကို ခွဲဝေမှု တို့ဖြင့်သာ နမ္မတုမြစ်ချောင်းတစ်လျှောက်အနာဂတ် ရေအားလျှပ်စစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို စဉ်းစား နိုင်မည်။

နမ္မတုမြစ်ပေါ်တည်ဆောက်မည်ဆိုပါက ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းကိုမဆို မြစ်ကြောင်း တစ်လျှောက် သက်ရောက်မည့် ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်ကိုထင်ရှားသိသာမှုရှိခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားဌာနေ လူမျိုးများအားကြိုတင်ညှိနှိုင်း သဘောတူညီမှုရယူရမည်။

နမ္မတူမြစ်

နမ္မတူမြစ် သည် မြန်မာလို ဒုဠဝတီ(သို့) မြစ်ငယ် ဟုခေါ်ပြီး ရှမ်းပြည်နယ်တွင်အများသိသော မြစ် တစ်စင်းဖြစ်သည်။ မန္တလေးလွင်ပြင်ရှိ ဧရာဝတီသို့မစီးဆင်းမှီသိန္နီအရှေ့ဘက်သဘာဝတောတောင် ဘက်မှစီးဆင်းလာပြီး နမ္မတူကိုကျော်ဖြတ်ပြီး သီပေါကျောက်မဲ နှင့် နောင်ချိုမြို့နယ်သို့စီးဆင်းပြီး မှ ဧရာဝတီမြစ်အတွင်း စီးဝင်သည်။

ဤမြစ်သည် ဒဏ္ဍာရီများလည်းရှိခဲ့သည်။ အေဒီ ၁၁ ရာစု ရှမ်းမင်းသမီး စင်မွန်လှသည် မြန်မာ ဘုရင်မင်းဖြစ်သော အနော်ရထာနှင့်ထိမ်းမြားလက်ဆက်ခဲ့သည်။အနော်ရထာ ၏အခြားသောမိဖုရားမှာ မင်းသမီးစင်မွန်လှကိုမနာလိုသဖြင့် “စုန်းမ” ဟုစွပ်စွဲကာ နန်းတော်မှနှင်ထုတ်ခြင်းခံရသည်။ သူမသည် ရှမ်းပြည်ကိုပြန်ရာနမ္မတူမြစ်ကြောင်း တစ်လျှောက်တွင် ထင်ရှားကျော်စောသည့် စေတီပုထိုးများကို သီပေါမြို့တွင် သူမ နတ်ရွာမစ်မြန်းခင်တွင် တည်ထားခဲ့သည်။

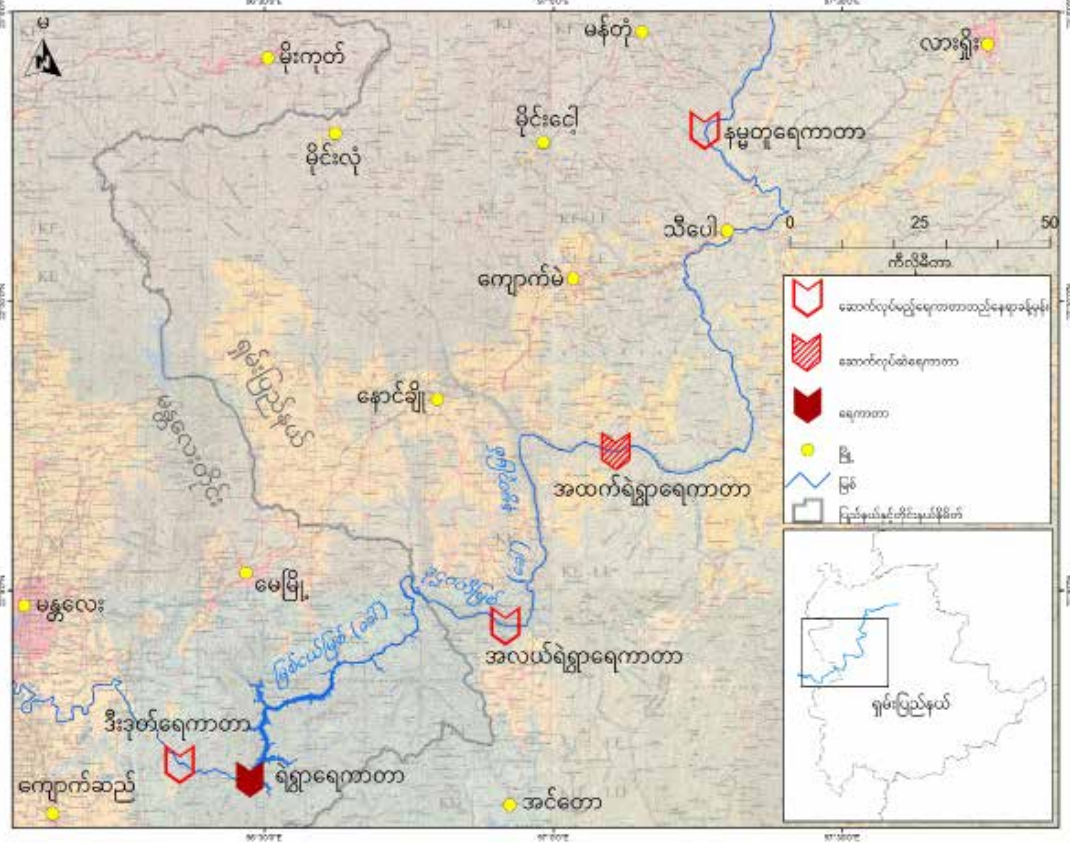
နမ္မတူမြစ်သည် ပြည်သူလူထုတို့နှင့် သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ အဓိကအသက်သွေးကြောဖြစ်သည်။

နမူတုမြစ်ပေါ် တည်ဆောက်ဆဲ နှင့် စီစဉ်ထားသော ရေကာတာစီမံကိန်းများ

ပထမဆုံးနမူတုမြစ်ပေါ် တွင်တည်ဆောက်သောရဲရွာရေကာတာကို စစ်အစိုးရ လက်ထက် (၂၀၁၀) တွင် ပြီးစီးခဲ့သည်။ ယူလက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင် အကြီးမားဆုံးရေကာတာ ဖြစ်သည်။ အခြားသော ရေကာတာဖြစ်သော အထက်ရဲရွာရေကာတာမှာ တည်ဆောက်နေဆဲရှိပြီး ကျန် ရေကာတာ (၃) ခုတို့မှာ နမူတုမြစ်ကြောင်းပေါ်တစ်လျှောက် တွင်တည်ရန်ရာ ထားသည်။ ထိုရေကာတာများစီမံကိန်းကို သိန်းစိန်အစိုးရလက်အောက်ရှိ လျှပ်စစ်ဝန်ကြီး ခင်မောင်စိုးက ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့ ၂၀၁၆ ခုနှစ် တွင်စတင်ခဲ့သည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော စာရင်းသည် မြစ်ပေါ်တွင်တည်ဆောက်ဆဲနှင့် စီစဉ်ထား သော ရေကာတာစီမံကိန်းဖြစ်ပြီး (မြစ်အောက်ဘက်မှ အထက်ထိ စာရင်း)။ အသေးစိတ် အချက်အလက် များကိုသိရန် ဤအစီရင်ခံစာနောက်ဆက်တွဲတွင်သိရှိနိုင်ပါသည်။

လက်ရှိနမူတုမြစ်ပေါ်တည်ဆောက်မည့်ရေကာတာစီမံကိန်းပြ မြေပုံ

ရမ္မတုမြစ်ကံကာကွယ်စို့

 ရေကာတာ အမည်	 တည်နေရာ	 ထုတ်မည့် စွမ်းရည် ပမာဏ	 အဆင့်	 ကုမ္ပဏီများ ပတ်သက်သော နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်
ဒီးဒုတ်	ကျောက်ဆည် မွန္တလေး	၆၆ မီကာဝပ်	၂၀၁၅ နိုဝင်ဘာ အမ်အိုယူ ရေးထိုး	ဩစတြီးယား
ရဲရွာ	ကျောက်ဆည် မွန္တလေး	၇၉၀ မီကာဝပ်	၂၀၁၀ ခုနှစ် တွင်ပြီးဆုံး	တရုတ်၊ ယူကေ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဂျာမနီ
အလယ်ရဲရွာ	နောင်ချို ရှမ်းပြည်နယ်	၇၀၀ မီကာဝပ်	ဖြစ်နိုင်ခြေ လေ့လာဆဲ	နော်ဝေ (အစိုးရပိုင်)
အထက်ရဲရွာ	ကျောက်မဲ ရှမ်းပြည်နယ်	၂၈၀ သို့မဟုတ် ၃၈၀ မီကာဝပ်	၂၀၁၈ ပြီးစီးရန်	တရုတ်၊ ဂျာမနီ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဂျပန်
နမ္မတူ	သီပေါ၊ ရှမ်းပြည်နယ်	၁၀၀ မီကာဝပ်	အမ်အိုယူရေးထိုး ရေကာတာလမ်းများ ဖောက်လုပ်ဆဲ	မသိ

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ စီးဆင်းနေသောသွေးကြောကြီးကိုမြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက်တွင် ရေလှောင်ကန်ကြီးများအဖြစ် ပြုလုပ်မည် ဖြစ်သည်။

အာကာရှင်စနစ် အောက်က စတင်ခဲ့သော အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ၏ ရေလွှဲဆည်

အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ၏ ရေလွှဲဆည်

အထက်ရဲရွာ ရေကာတာကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ၊ ဗမာစစ်အစိုးရလက်ထက်တွင် စတင်ဆောက်သည်။ ရဲရွာရေကာတာအောက်ရှိ ကျောက်ဆည်မြို့သည် ဝိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ ဇာတိမြို့ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် ဧပြီ တွင် သူကိုယ်တိုင် ရေကာတာတည် ဆောက်သည့်နေရာကိုလည်ပတ်ခဲ့သည်။ ဆောက်လုပ်မှုမှာ သိန်းစိန် အစိုးရစစ်လက်အောက်တွင် ဆက်လျက်လုပ်ဆောင်နေပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်အစောပိုင်း ရေညမင်လိုဏ်ခေါင်းမှာ ပြီးဆီးပြီဖြစ်သည်။ သို့သော်ရေကာတာနံရံတည်ဆောက်မှုမှာ ခုချိန်ထိမစရသေးပဲရှိနေသည်။

အောက်တွင်ရေကာတာနှင့်ပတ်သက်ပြီးအသေးစိတ်အချက်လက်အချို့ဖြစ်သည်။ များသော အားဖြင့်အင်တာနက်မှရယူထားခြင်းဖြစ်ရာ မြန်မာဘာသာဖြစ်သော်လည်းကောင်း ဒေသ စကားဖြင့်၎င်းထုတ်ဖော်ခြင်းမရှိပေ။ အချို့သော ရေကာတာ အသေးစိတ်အချက်လက်တို့မှာ အချိန်အလိုက်ပြောင်းလဲတတ်သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင်ပြည်နယ် မီဒီယာ တွေက ၁၄၀ မီတာဝပ် ထွက်ရှိသည်ဟုဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် မကြာသေးမီက ၂၈၀ (သို့မဟုတ်) ၃၀၈ မီတာဝပ် ထွက်ရှိမည်ဟုရေးသားဖော်ပြသည်။ ရေကာတာရဲအမြင့်ပေသည် (၉၀) မီတာ နှင့် (၁၀၂) မီတာ အဖြစ် ကွဲပြားနေသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် စိတ်ပူပင်စရာဖြစ်သည်။ ရေအမြင့် မျက်နှာပြင် က ထင်မှတ်ထားသည်ထက်မြင့်တက်ပါက ပိုရေ နှစ်မြုပ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ရေကာတာစီမံကိန်း အသေးစိတ်

နေရာ	ကျောက်မဲမြို့နယ် လွိုင်ကြံကျေးရွာအုပ်စု တောင်ခြေရွာမှ ၁ မိုင်ခွဲ
တည်ဆောက်မှု အနေထား ပြီးစီမံအချိန်	၂၃.၆၂%ပြီးအောက်တိုဘာလ ၂၀၁၅)
ထုတ်လုပ်မည့် ပမာဏ	၂၈၀ မီဂါဝပ် သို့မဟုတ် ၃၀၈ မီဂါဝပ်
ရေကာတာအမြင့်	၉၀ မီတာ ၉၇ မီတာ သို့မဟုတ် နှင့် ၁၀၂ မီတာ
ရေလှောင်ကန်၏ ရေပြင်	ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အမြင့်မီတာ ၃၉၅ (ရေကာတာနံရံအမြင့် ၉၇ မီတာ)
ထုတ်လုပ်သူ	မြန်မာနိုင်ငံလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ရေး (MEPE)
ငွေ အရင်းနှီး	တရုတ် Exim ဘဏ်
တည်ဆောက်မှုတွင်ပါ ဝင်သောကုမ္ပဏီများ (သိထားသည်)	တရုတ် - Yunnan Machinery Import and Export Co. Ltd., Zhejiang Orient Engineering ဂျာမနီ - Lahmeyer International GmbH ဆွစ်ဇာလန် - Stucky SA ဂျပန် - Toshiba, High Tech Concrete Technology Co Ltd (Japan)

အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ ကြောင့်စိုးရိမ်ပူပန်စရာ

ရေလှောင်ကန် ပင်လယ်ရေ မျက်နှာပြင် ၃၉၅ မီတာ နှင့် အထက်ရဲရွာရေကာတာစီမံကိန်း၏ရေမြုပ်နိုင်မှုဇုန်

သမိုင်းဝင်ရှမ်းရပ်ရွာများနှင့်ထူးခြားသည့် သဘာဝလိမ္မော်ခြံတို့မှာရေနှစ်မြှုပ်မည်

တာလုံရွာသည် နမ္မတူမြစ်ကမ်းနှစ်ဘက်ဘေးပေါ်တွင်တည်ရှိပြီး သီပေါမြို့တောင်ဘက် ၂၀ ကီလိုမီတာ ခန့်ဝေးကွာပြီး အထက်ရေရွာ ရေလှောင်ကန် ရေဖြည့်လာပါက တာလုံရွာ လုံးဝမြှုပ်မည်ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်းရာကျော်တည်ရှိလာသော ထိုရှမ်းတိုင်းရင်းသားတို့ရွာဖြစ် သော နားမခေါ်ကျေးရွာအုပ်စု (၈) ရွာထဲတွင် တစ်ရွာအပါဝင်ဖြစ်သည်။

ထိုတာလုံရွာသည် အိမ်ခြေ (၁၁၈) အိမ်ရှိပြီး လူဦးရေ (၄၇၂) ဦးရှိသည်။ ၎င်း တာလုံရွာထဲတွင် ရှေးဟောင်း ဘုန်းကြီးကျောင်းကြီးတစ်ကျောင်း၊ ဗမာအစိုးရ အခြေခံမူလတန်းကျောင်း နှင့် နွေရာသီတွင် ရှမ်းစာသင်ပေးသည့် ရွာကျောင်းတကျောင်းတို့ရှိသည်။

ရွာ၏ဒေသခံများမှာ၎င်း လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးကိုအဓိကထားပြီးလုပ်ကိုင်သည်။ မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် တွင် သဘာဝ မြေဩဇာ ကောင်းသောကြောင့် မည်သည့် ဓါတ်မြေဩဇာမှ သုံးရန်မလိုပေ။ အဓိကလိမ္မော် နှင့် ကျွဲကောသီး ကို(၆၈) ဧကအသုံးပြုပြီး အဓိကစိုက်ပျိုးသည်။ ထို့ပြင် ပဲပုပ်၊ စပါး၊ ပြောင်းဖူးတို့ကို လည်းစိုက်ပျိုးသည်။ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် တောင်ကျရေကိုရေသွင်း စိုက်ပျိုးသည်။

တာလုံရွာ

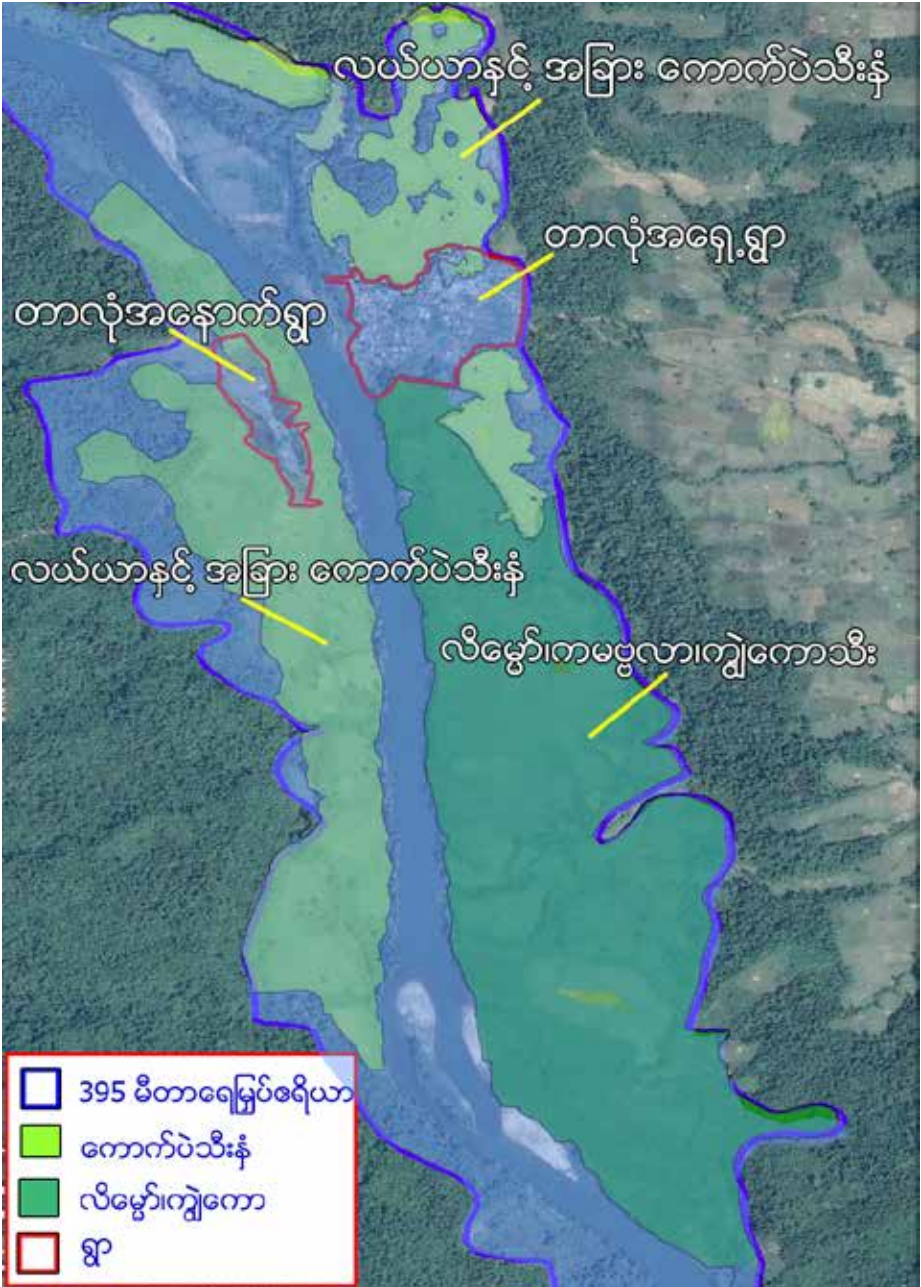

တာလုံရွာအနီးရှိ သဘာဝ အော်ဂင်းနစ် ဖြစ်သော လိမ္မော် နှင့် ကျွဲကောသီးခြံ

တာလုံမှထွက်ရှိသောလိမ္မော်သီးသည် သဘာဝအတိုင်းစိုက်ခါ ချိုသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း တွင် နာမည်ကြီး စာရင်းဝင်ဖြစ်သည်။မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက်တွင်း မှဥယျာဉ်ခြံတို့မှာများပြားလှသော အသီးများထွက်သည်။ လိမ္မော်ချိန်တွင် ရှည်လျားသော စက်တပ်မော်တော်ဘုတ် တို့က လိမ္မော် ကီလိုဂရမ် ထောင်ချီ ကို သီပေါ သို့သယ်ယူပို့ ချ လက်လီ၊ လက်ကားရောင်းခါ ရှမ်းပြည်နယ် အနှံ့ကို တင်ပို့ရောင်းကြသည်။ ထိုတာလုံမှ ထွက်သော လိမ္မော်သီးမှာ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင်သာမက မန္တလေးတွင်လည်းနာမည်ကြီး စရင်းဝင်ကာ အခြားနေရာထက်ဈေးနှုန်းပိုမိုမြင့်ကာ ရရှိသည်ဖြစ်သည်။ လိမ္မော်စိုက်ပျိုးသူ မိသားစုရဲ့ ပျမ်းမျှတစ်နှစ် ဝင်ငွေမှာ ကျပ်သိန်း (၁၀၀) ဖြစ်သည်။

လယ်ယာအတွက်တောင်ကျရေမှရေသွင်း၍ စိုက်ပျိုးကြသည်။ရွာသားအများ တို့မှာ ကိုယ်ပိုင်တာဘိုင် ဖြင့်ရေအားလျှပ်စစ်ကိုချောင်းမှ ထုတ်ယူအသုံးပြုကြသည်။

နမူတု မြစ်ချောင်းသည် တာလုံရွာသူရွာသားအတွက် အမြဲသုံးခဲ့ရာအဓိက လမ်းပန်း ဆက်သွယ်၏ရေးဖြစ်သည်။တာလုံ ၏ အဓိပ္ပါယ်သည် (ဆိပ်ကမ်းကြီး)ဖြစ်သည်။ သို့သော်လွန်ခဲ့သည့် လအနည်းငယ်က ဗမာဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီဖြစ်သော(ကုဋေကျော် ဆောက်လုပ်ရေး နည်းပညာ ကုမ္ပဏီ) မှ (၄၀)ပေ အကျယ်ရှိ တာလုံအရှေ့ဘက်မှ တာလုံရွာ ဘက်သို့ဖောက်လုပ်နေခဲ့သည်။ ထိုလမ်းမှာ တာလုံရွာကို ရွှေ့ပြောင်းရေး နှင့် ဆက်စပ်မှု ရှိသည်ဟု ရွာသားများ ကြားကြသည်။

ရေလှောင်ကန် ပင်လယ်ရေ မျက်နှာပြင် ၃၉၅ မီတာ နှင့် အထက်ရှိရွာရေကာတာစီမံကိန်း၏ရေမြှုပ်နိုင်မှုနှင့် ပြရာမြေပုံ

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း၊ ရွာသားများအပေါ် ကျရောက်လာမည့် ဆိုးကျိုးများ အားညှိနှိုင်း တိုင်ပင်မှုမရှိခြင်း

ထိခိုက်နိုင်သည့်သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းသားလူမျိုးများ၏ လွတ်လပ်မှု၊ ကြိုတင်အသိပေးပြီး သဘောထားရယူပြီးသက်ဆိုင်ရာ လူထု၏ “ လက်ခံကြောင်း သက်သေမပြဘဲ ” မည့်သည့်ရေကာတာမျှ မဆောက်သင့် (ကမ္ဘာ့ရေကာတာ ကော်မရှင်) (World Commission on Dams)

အထက်ရဲရွာရေကာတာတည်ဆောက်လျှင် တာလုံရွာ ရေမြှုပ်မည်သိသော်လည်းပဲ ရေကာတာတည်ဆောက်မှု မစခင်ကတည်းက ရွာသားတွေနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းမရှိပေ။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ရေကာတာတည်ဆောက်မှုအတွက် ရေကာတာနေရာ ပြင်ဆင်နေချိန်၊ ထိုမှသာ ရွာသူ၊ သားများ သတိထားလာကြသည်။

မေလ ၂ ရက်နေ့ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မရှင် သီပေါ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အခြားသောမြို့မှ တာဝန်ရှိသူများ တာလုံရွာ ကိုလာရောက်ပြီး ရွာ၏အချက်အလက်များ ကောက်ယူကြသည်။ ထိုနောက် မေလ ၁၉ ရက်နေ့ ၂၀၁၀ တွင် သီပေါ မှအရာရှိသူတွေတာဝန်ရှိသူ တို့သည် တာလုံရွာအား ပြောင်းရွှေ့ဖို့ရန်နှင့်ပတ်သက်ပြီး အစည်းဝေးပြုလုပ်သည်။ အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းထဲတွင် တာလုံအတွက် ရွှေ့ပြောင်းရန် (၃)နေရာ ရာထားကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည်။

၎င်းအပြင်

“ ဤကြီးမားသောအစိုးရ ၏စီမံကိန်းလိုအပ်ချက်အရ တာလုံရွာသူ၊ သားတို့မှာ ရွှေ့ပြောင်းဖို့ကို အပြည့်အဝ နားလည်လက်ခံထားကြသည်။ ထိုအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး သူတို့အားလုံး အတိုက်ခံမလုပ်ချင်ကြပေ။ ဒေသခံတို့မှာ သူတို့၏ လက်ရှိနေရာ သံယောဇဉ်ရှိကြသည်။ ပိုကောင်းသည့်နေရာသို့ရွှေ့ လိုကြသည်။ ရွှေ့နိုင်အစိုးရကို လေးစားကြကြောင်းတွေ့မြင်ရသည်။ ”

ဇူလိုင်လ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ကျောက်မဲမြို့တွင် ESIA တို့မှ တာလုံ ရွာသူရွာသား တို့နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး

လာမည့်နောက်(၄)နှစ်တွင် ဆိုင်ရာဒေသတာဝန်ရှိသူတို့နှင့် ရွာသူရွာသားတို့ ဆွေးနွေးခြင်း ရှိတော့မည်မဟုတ်ပေ။ ရေကာတာတည်ရှိရာနေရာတွင်တည်ဆောက်မှုကိုသာ ဆက်လက် ရှေ့ဆက်သွားမည်။ ထို့နောက်ဇူလိုင်လ(၇)ရက်နေ့ ၂၀၁၄တွင် တာလုံရွာသားတို့ကို ကျောက်မဲမြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးရုံး ခန်းမသို့ ဆင့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးကို လျှပ်စစ် စွမ်းအားဝန်ကြီးဌာန၏ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ရေကာတာလုပ်နိုင်ရေးအတွက်မြန်မာ့အရင်း အမြစ်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်မှ ကိုယ်စားလှယ်များကခေါ်ယူခြင်းဖြစ် သည်။ ကုမ္ပဏီက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့်လူမှု ရေးထိခိုက်မှု လေ့လာခြင်း (EIA)နှင့်ရွာသား များတွေ့ဆုံခြင်းသည်ရွာသားများနှင့် ညှိနှိုင်းရန်ဖြစ်သည် ဟု ကုမ္ပဏီကိုယ်စားလှယ်တို့က ဆိုသည်။ ဒီဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုသည် ရေကာတာတည်ဆောက်မှု စီစဉ်မှု ကိုခြုံငုံသုံးသပ်ခါ၊ စီမံကိန်း၏အကျိုးအမြတ် ကို အလေးထားပြောကြားမည် ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် တာလုံ သို့လာရောက် ပြီးအိမ်တိုင်းစီအချက်လက်တွေကိုကောက်ယူ မည်ဟုဆိုသည်။ သူတို့က ရွာသားများအတွက် သင့်လျော်ကောင်းမွန်းသော နေရာကိုပြောင်းရွှေ့ဖို့ ရွေးထားသည် ဟုဆိုသည်။ အကယ်၍ တာလုံ ကို လာမယ်ဆိုပါက သူတို့၏ လုံခြုံရေးအဖြစ် ထိုနယ်မြေ တဝိုက်တွင်းရှိ လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသားတို့အား တာလုံရွာသားတို့က အာမခံနိုင်မလားဟုမေးသည်။

ဇူလိုင်လ ၂၀၁၄ ခုနှစ် တာလုံရွာသူကြီး ESIA တို့နှင့် ကျောက်မဲမြို့တွင်တွေ့ဆုံ စကားပြောဆုံ

ထိုညှိနှိုင်းမှု အစည်းဝေးတွင်း ညှိနှိုင်းသူများ မှတ်တမ်းတင်ရိုက်ကူးထားသော ဗီဒီအို ဖိုင်ထဲတွင် ရွာသားအများအပြားက ရွှေ့ပြောင်းရန်ငြင်းဆန်ကြောင်းအထင်အရှားပါ သည်။ရွာသူကြီးလုံးသြစိန္တာ လည်း၎င်း ဗီဒီအို ထဲတွင်

“ အကယ်၍ ငါတို့ရွာထဲလာမှတ်တမ်းလာရောက်ကောက်ပြီး မင်းတို့ကို အလျှော်ပေးမယ် မင်းတို့လုံးဝရွှေ့ပေးရမည်ဟုဆိုပါက ဒီဟာကိုဘယ်လိုမှ လက်ခံနိုင်မည်မဟုတ်၊ ငါတို့ ဒီမှာ နေလာတာ ဟိုးဘိုးဘေးဘီဘင် ကတည်းကဖြစ်တယ်။ ငါတို့ဟာ ကျေးလက်၊ တောသူ၊ တောင်သားတွေဖြစ်တယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် သင်တို့ပေးမဲ့ငွေဘယ်လောက်ပေးပေး ငါတို့ အတွက် အဓိပ္ပါယ်မရှိဘူး။ ငါတို့အတွက် အားကိုးအားထားတာ ပြောင်း၊ ပဲပုပ်၊ လိမ္မော်၊ ကဗ္ဗလာ၊ ကျွဲကောသီး တို့ဖြစ်တယ်။ ကျောက်မဲနှင့်သီပေါ တစ်ကြောတို့မှာတာလုံမှထွက် ရှိသော လိမ္မော် နှင့် ကျွဲကောသီး တို့မှာ နာမည်ကြီးတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကအားကိုးအားထားတယ်။ တစ်ခြားသော မလုပ်စားတတ်ဘူး၊ မပြောင်းရွှေ့ နိုင်ဘူး။ ”

ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် အစိုးရမှ အရာရှိသူတို့နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှု သက်ရောက်မှုအကဲဖြတ် ESIA အဖွဲ့ကတိုင်ပင်ဖို့ တာလုံရွာ ကိုရောက်ရှိလာခဲ့သည်။တာလုံ ဘုန်းကြီး ကျောင်းတွင် ပြည်သူလူထုတို့အားခေါ်ဆောင်အစည်းဝေးပြုလုပ်ရာ တာလုံရွာသူသား (၅၇) ယောက်တို့တက်ရောက်ခဲ့ရာ တာလုံရွာ ရွှေ့ပြောင်းရေးအတွက်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။အာဏာပိုင် အရာရှိတို့က နေရာသစ်တွင် အရင်ကထက် ပို၍ကောင်းမွန်စေရမည်ဟု ရွာသားတို့ကိုကတိပေးသည်။ လေးနှစ်အတွက် သီးနှံလျှော်ကြေးပေးမည်ဟုလည်းကတိပေးသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်လူမှုသက်ရောက်မှုအကဲဖြတ် ESIA မှ ဒေါ်ခင်ဥမ္မာထွေး က ရွာသူ၊ ရွာသားတို့အား ပြောင်းရွှေ့ဖို့အတွက် ကော်မတီဖွဲ့ရန် အကြံပေးသည်။ သို့သော်ရွာသူရွာသားတို့မှာ မရွှေ့ပြောင်းလိုကြောင်း ငြင်းဆန်သည်။ ထို့နောက်တွင်မူ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှု သက်ရောက်မှု အကဲဖြတ် ESIA တို့ထံမှ ရွာသူရွာသား များ ဘာသတင်းမျှ မကြားရတော့ပေ။

ဖေဖော်ဝါရီ ၂၃ ရက်နေ့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် တာလုံ ရွာသူ၊ရွာသားများမှ ရေကာတာကြောင့်ရွှေ့ပြောင်း ကြရမည်ကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် သည့်လက်မှတ်ရေးထိုးသည့် စာရွက်မှတ်တမ်း ကို ရှမ်းတိုင်းရင်းသား များဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စိုင်းခမ်းအောင် အားပေးခါ မရွှေ့ပြောင်းရေး အတွက် ကူညီရန်တောင်းစာပေးပို့ခဲ့သည်။

ရေလှောင်ကန်ကြောင့် သီပေါမြို့နယ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းရေမြှုပ်နိုင်

အထက်ရဲရွာရေလှောင်ကန်မှာပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အမြင့်(၃၉၅) မီတာမြင့်သည်ကိုကျွန်တော်တို့မှ ရေလှောင်ကန်နှင့်ဆက်စပ်၍ တိုင်းတာသော (အက်စတား ဂလိုဘယ် ASTER GLOBAL) ဒီဂျစ်အယ် ကိုအသုံးပြုမြေပုံဆွဲခဲ့သည်။ရေကာတာအမြင့်၉၇မီတာရှိပါက ဤ ရေလှောင်ကန်အမြင့်သည် ၃၉၅ မီတာရှိသည်ဟု မြန်မာ့လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးဌာန မှ ဇွန်လ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပေးသည်။

ဤရေပမာဏအမှတ်သည် သီပေါမြို့ မြစ်ဘေးတစ်လျှောက်ရှိ အိမ်များတို့ကိုမြှုပ်သွားမည် ဖြစ်သည်။သို့သော်မည်သူမှဒေသခံရွာသူ၊သားတို့၏အိမ်အားမြှုပ်နိုင်ခြင်းကိုအကြောင်းကြား ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။

ထိုထက် ပိုမိုစိုးရိမ် စရာမှာ ရေကာတာတည်ဆောက်မှုတွင်လုပ်ဆောင်နေသော ကနေဒါအင်ဂျင်နီယာ ထံမှ ရသည့်အချက်အလက်အရ ရေကာတာအမြင့် ၁၀၂ မီတာ ရှိမည်ဆို၍ မြန်မာ့လျှပ်စစ်ဝန်ကြီး ဌာန၏ သတင်းထက် ၅ မီတာပိုမြင့်သည်။အကယ်၍ ၎င်းအတိုင်းရေလှောင်ကန်မြင့်မည်ဆိုပါက သီပေါမြို့မှ ဧရိယာ ပိုရေနှစ်မြုပ်မည်ကိုစိုးရိမ်ရသည်။ဤသို့ ထိခိုက်နှစ်နာ ဆုံးရှုံးမည်အလားလာကို ပြောပြခြင်းမရှိပေ။

ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းတွင်ရှိသော အထက်ပေါင်းလောင်း ရေကာတာကြောင့်ရွှေပြောင်းလိုက်ရသော ဒေသခံများ အတွေ့အကြုံအရ ရေလှောင်ကန်၏ ရေမျက်နှာပြင် အမြင့်ကိုယုံကြည်ရသည်မဟုတ်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ရေလှောင်ကန်မှာ ဖြည့်ရာ ရေအမြင့်ပေမှာ ကြိုသိထားသည်ထက် ပိုမိုမြင့်တက် လာသောကြောင့် ရွှေပြောင်းခဲ့ရသော (၄) နေရာမှာနောက်တစ်ကြိမ် ထိုနေရာထက်အမြင့်ကို ထပ်မံ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ရပြန်သည်။

အထက်ရိရွာရေကာတာ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် ၃၉၅ မီတာအမြင့်ပေစီမံကိန်း ကြောင့် သီပေါမြို့အနီးရေမြင့်နိုင်မှု

ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ နမူတုပေါ်ရှိ ရေကာတာအားလုံး၏စိုးရိမ်ပူပန်မှု

ပိုမိုဆိုးရွားလာသော ပဋိပက္ခ

နမူတုမြစ်ပေါ်ရှိ ရေကာတာတည်ဆောက်ဆဲရှိရာမြို့နယ်ဖြစ်သော နောင်ချို၊ ကျောက်မဲ၊ သီပေါမြို့နယ် တို့မှာ ရှမ်းနှင့် တအာန်း တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များလှုပ်ရှားနေသည့် ပဋိပက္ခနယ်မြေများဖြစ်သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အစောပိုင်းကတည်းကပင် ကျောက်မဲမြို့နယ်တွင် တိုက်ပွဲများအရှိန်မြင့်မားလျက်ရှိနေခဲ့ သည်။

ဆယ်စုနှစ်ကြာ ပဋိပက္ခ၏ အဓိက အကြောင်းအရင်းတခုမှာ သဘာဝသံယံဇာတအရင်းမြစ် ကိုထိန်းချုပ်ရေးဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးတို့မှာ ၂၀၁၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံထဲတွင် ပြဌာန်း ထားသော တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကိုပြင်းထန်စွာဆန့်ကျင်ကြသည်။ တိုင်းရင်းသားနယ်မြေအတွင်းရှိ သဘာဝသံယံဇာတ အပေါ် နေပြည်တော်မှထိန်းချုပ်ထား ခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည်။ သူတို့သည် သဘာဝသံယံဇာတအပါအဝင် အာဏာခွဲဝေပေးသည့် ဖက်ဒရယ် စနစ်ကို တောင်းဆိုနေကြသည်။

ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့နေသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဘန်းပြပြီး တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဖက်ဒရယ် စံနစ် သဘောတူညီချက်မရမှီ နေပြည်တော်သည် တိုင်းရင်းသားနယ်မြေအတွင်းရှိ ရေအားလျှပ်စစ်အပါအဝင် သဘာဝသံယံဇာတ တို့ကိုတစ်ဖက်သတ် ဆုံးဖြတ်ခါ ဆက်လျက် ရောင်းချနေသည်မှာ ပဋိပက္ခ ပိုမိုပြင်းထန်စေသည်။

ဒေသခံတိုင်းရင်းသားလူ့အဖွဲ့ အစည်းတို့ ၏ဆန္ဒမပါဘဲ ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်သည့် ရေကာတာ များအပါအဝင် သံယံဇာတ များဆက်လက်ထုတ်ယူမှုစီမံကိန်းများ၊ အထက်ရဲရွာရေကာတာ ကဲ့သို့ သော စီမံကိန်းများသည် တိုင်းရင်းသားလူထုတို့က နေပြည်တော်၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အယုံအကြည်မရှိခြင်း၊ မကျေနပ်ဖြစ်ခြင်း များတိုးပွားခါ ပဋိပက္ခတို့ကိုပိုမိုဆိုးရွားလာစေသည်။

ပဋိပက္ခ တိုက်ပွဲတွေကြောင့် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် ဒုက္ခသည်ပိုမိုများပြားလာ

မြစ်အောက်ပိုင်း ရေအတက်အကျ နှင့် ရေကြီးခြင်း

တရုတ်နိုင်ငံတွင် ၂၀၁၀ ခုနှစ်က ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် “လုံကျင်း” ရေကာတာ တည်ဆောက်ခဲ့ပြီးနောက် မြစ်ဘေးရှိနမ့်ခမ်းနှင့် မူဆယ်တွင် ရေအတက်အကျကိုခန့်မှန်းရခက်ခဲမှု ပြဿနာနှင့် အမှန်တစ်ကယ် လက်တွေ့ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်ကို ရှမ်းလူမှုအသိုင်းဝိုင်းအဖွဲ့များမှမှတ်တမ်းတင် ထားခဲ့သည်။ ရေကာတာ က လုပ်သောရေအနိမ့်အမြင့်အပေါ်မူတည်ပြီး သဘာဝမှ စီးဆင်းလာသောမြစ်တို့မှာ ရုတ်တရက် ခြောက်သွေ့ခြင်း (သို့မဟုတ်) ရုတ်တရက် မြင့်တက်သွားနိုင်သည်။ ထိုကြောင့် လှေများ သွားမရခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရေမြုပ်ခြင်းတို့ဖြစ်လေရာဒေသခံတို့၏ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ် ရေးတို့ကိုများစွာထိခိုက်လေသည်။ မြစ်ကမ်းပါး တစ်လျှောက်ရေတိုက်စားခြင်းများ နှင့် ရုတ်တရက် ရေ တက်လာခြင်းကြောင့် ရွာသားများရေနှစ်ခြင်းများ ကြုံရသည်။

နမ္မတု ရေကာတာတည်ဆောက်ပါက သီပေါမြို့နယ် နမ္မတုမြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက်တွင် ရွာပေါင်း ၃၀ လူပေါင်း (၆၀၀၀) ဝန်းကျင်တို့မှာ ခန့်မှန်းရခက်သော ဒီရေအတက်အကျ အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သော်လည်း ရေကာတာတည်ဆောက်သည့် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ရွာသားများကို ရေကာတာတည်ဆောက်ကြောင်းအသိပေး တိုင်ပင်ခြင်းမရှိခဲ့။

ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် ရေကိုထုတ်လွှတ်ရသည့်အပြင် မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းချိန် ကာလတွင် ရေကာတာမှ ရုတ်တရက်ကြီးမားသည့်ရေပမာဏကို လွှတ်ရာ အောက်ပိုင်းတွင် ရေမြုပ် နိုင်သည်။ ဇူလိုင်လ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် သီပေါမြို့ရေကြီးသဖြင့် မြို့ထဲရှိတံတားကျိုးပြီး ၃ ဦးသေဆုံး ခဲ့သည်။ မြို့အောက်ပိုင်းတွင် ရေမျက်နှာပြင်မှာ မီတာများစွာ မြင့်တက်လာသဖြင့် တာလုံရွာရှိအိမ်များနှင့်လယ်ယာများမြှုပ်ခဲ့သည်။ အထက်ရဲရွာရေကာတာဆောက်လုပ်ရေးကို ပါထိခိုက်ပျက်စီးစေခဲ့ သည်။ မြစ်ရေဤသို့ အတော်မြင့်တက်လာခြင်းကို တာလုံဒေသခံများယခင်က မမြင်ခဲ့ဖူး ကြောင်းပြောကြသည်။

နမ္မတုရေကာတာမှ ရုတ်တရက်ရေလွှတ်ချပါက သီပေါမြို့သည် ပို၍ ထိခိုက်နိုင်သည်။

ဇူလိုင်လ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရေကြီးမှုကြောင့် သီပေါမြို့တွင်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု

ဇူလိုင်လ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရေကြီးမှုကြောင့် သီပေါမြို့တွင်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု

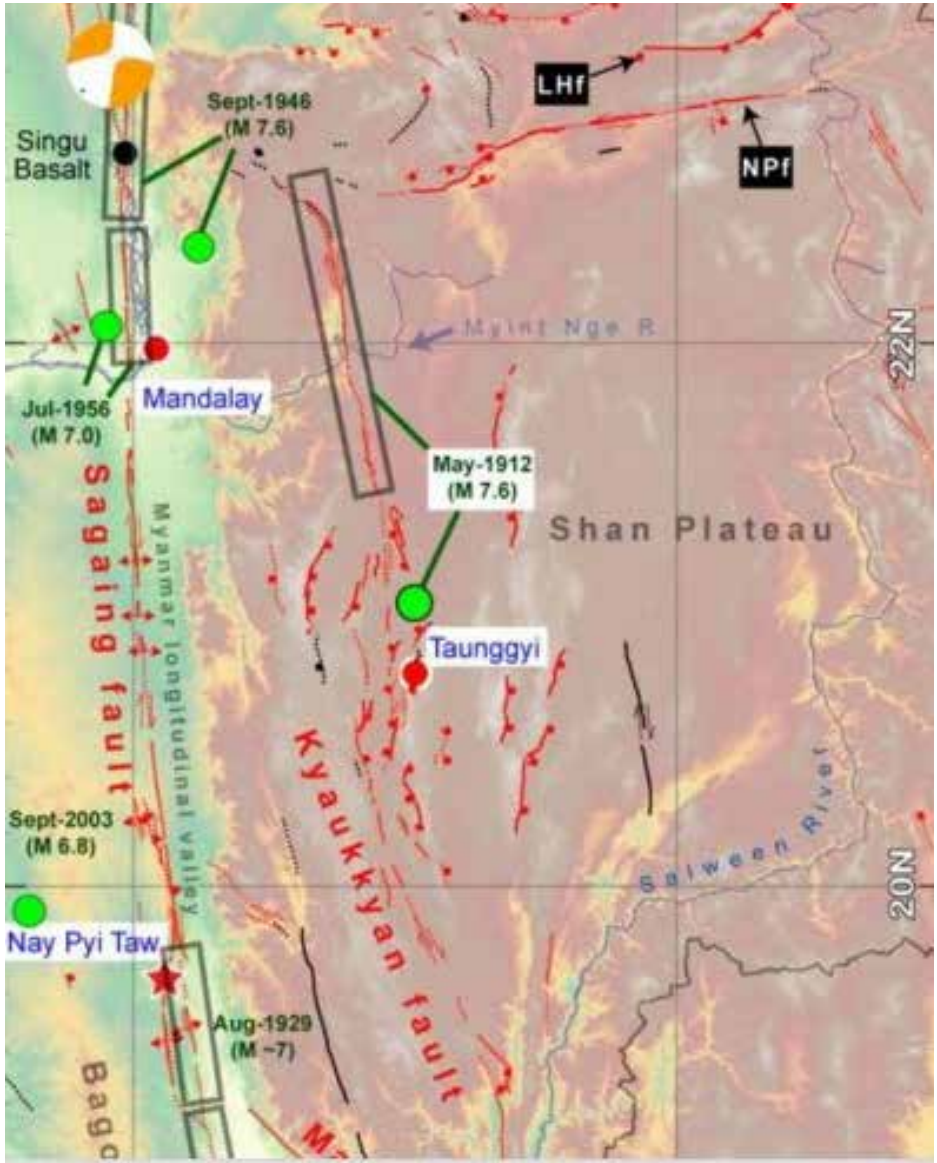
ရေကာတာကျိုးမည့်အန္တရာယ်

နမ္မတုရေကာတာကျိုးပါကမြစ်အောက်ပိုင်းတွင်ရေကြီးပြီးသီပေါမြို့သည် ဆူနာမီကဲ့သို့သောထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်ကိုကြုံရနိုင်သည်။ ရေပမာဏဖိအားလွန်စွာ များပြားခြင်း၊ မိုးအလွန်အကျွံရွာသွန်းခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ နှင့် မြေငလျင်လှုပ်ခတ်ခြင်းများ ကြောင့်ရေကာတာကျိုး သွားနိုင်သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းတည်ဆောက်နေသည့် ရေကာတာနေရာတို့မှာ_ မြေငလျင်ကျရောက်နိုင်မှ အန္တရာယ်များသည့်ငလျင်ကြောပေါ်တွင်တည်ရှိကြသည်။ နမ္မ တုမြစ်သည်ကျောက်ကြံပြတ်ရွေ့ကြော ပေါ်ကန်လန်ဖြတ်တည်ရှိသည်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ်က စ ရစ်ချ်တာ စကေးလ်ခန့် ပြင်းသည့် မြန်မာ့သမိုင်းတွင်အပြင်းထန်ဆုံးငလျင်လှုပ်ခတ်ဖူးသည် ။ ငလျင်ဗဟိုမှာအလယ်ရဲရွာရေကာတာ ဆောက်ရန်ရာထားသည့် နောင်ချိုမြို့ကိုဖြတ်သည်။

ငလျင်ကြောပေါ်တွင် ရေကာတာ တည်ဆောက်ခြင်းအားဖြင့် ရေကာတာအတွင်း သို့လှောင်ထားသည့် များပြားလွန်းသည့် ရေပမာဏ ဖိအားကြောင့် ငလျင်လှုပ်ခတ်နိုင်ခြင်း အခြေအနေကိုပိုမိုဖန်တီးဖြစ်ပေါ် စေသည်ဟု မြေငလျင်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများက သတိပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် နမ္မတုမြစ်ပေါ်တွင် ရေကာတာဆက်လက်တည်ဆောက်ပါက ကျောက်ကြံ ငလျင်ကြော ပေါ်သို့ရေပမာဏဖိအားတိုးများ လာသဖြင့်၊ မြေငလျင်ပိုမိုလှုပ်ခတ်နိုင်သည်။

အကယ်၍မြစ်၏ အထက်အမြင့်ပိုင်းရှိရေကာတာနံရံ တစ်ခုခုမှ ကျိုးပျက်ခဲ့ပါက ပေါက်ကျလာမည့် ရေအားသည် အောက်ပိုင်းရှိရေကာတာများအား ထပ်မံကျိုးပျက်နိုင်ချေ များစေသည်။ ထို့ကြောင့် နမ္မတုမြစ် အထက်ပိုင်းရှိ မည့်သည့်ရေကာတာမဆို ကျိုးပျက်ခဲ့ပါက မြစ်အောက်ပိုင်းရှိ အခြားသော ရေကာတာများအား ကျိုးပျက်စေမည့်အလားအလာဖြစ်ခါ ထိုဆိုးကျိုးများမှာ မြစ်အထက်ပိုင်း ရှမ်းပြည်အတွင်းရှိ ဒေသခံများသာမက ရဲရွာရေကာတာအောက်ပိုင်း မန္တလေးတိုင်းအတွင်းမြေပြန်တွင် နေထိုင်ကြသည့် များစွာသော လူထုများကိုထိခိုက်ပျက်စီးနိုင်သည်။

“စစ်ကိုင်း ငလျင်ကြောအား အနီးကပ်ဆွဲပြထားသည့် ပြတ်ရွှေ ကြောပြမြေပုံ”
 မြေပုံအတွင်းပါ အရှည်လေးဒေါင့်ကွက် မှာ 1912 ခုနှစ်က နောင်ချိုမြို့အတွင်းရှိ
 နမူတုမြစ်အားဖြတ်၍ လှုပ်ခတ်သွားသည့် ငလျင်လှုပ်ခတ်မှုအား

မြစ်တစ်လျှောက် ဂေဟစံနှစ် ထိခိုက်နိုင်မှုများ

သဘာဝ ဂေဟ စံနှစ်သက်ရောက်ပုံ၊ လိုအပ်ချက်နှင့်တန်ဖိုး၊ရပ်ရွာလူထု မည်သို့ မှီတင်းနေထိုင် အသက်ရှင်ကြပုံ၊ သြဇာသက်ရောက်ပုံ အကျယ်အပြန့်နားလည် လေ့လာသုံးသပ်ပြီးမှသာ_ ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများအား ရေးဆွဲသင့်သည်။ (ကမ္ဘာ့ရေကာတာကော်မီရှင်) (World Commission on Dams) ^{xix}

နမ္မတုမြစ်တလျှောက် ဆောက်ထားသည့်တံတိုင်းအဆင့်ဆင့်တို့၏ ဧရိယာ တပက်မှာ ရေလှောင်ကန်အဖြစ် အသုံးပြုမည်သာဖြစ်သည်။ထိုကြောင့်ပင် မြစ်၏ဂေဟစံနှစ်ကို ထိခိုက်တော့သည်။ ဤ အချက်ကိုဒေသရှိလူထုအားအသိမပေးဘဲ ထားသည်၊ မြစ်ရေစုပေးရာကန်အကျယ်အဝန်းအလိုက် ထိခိုက်မှုအားလုံးကို လေ့လာပြီး ပြီးမပြီးကိုလည်း မသိရပေ။

နမ္မတုမြစ်

၂၀၁၄ ခုနှစ်ဇူလိုင်လအတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အထက်ရဲရွာရေကာတာ နှင့်ပက်သက်၍ ESIA အဖွဲ့နှင့်လူထုတွေ့ဆုံ ရှင်းလင်းပွဲတွင် ရေကာတာတည်ဆောက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ နိုင်သည့်ဆိုးကျိုးများအားလုံးလျစ်လျူရှုကာထိန်းချိန်းထားခဲ့ကြသည်။ထို သူတို့ကို_ ရေကာတာတည် ဆောက်မှုကို မြစ်အတွင်းရှိ ငါးများကို မထိခိုက်နိုင်ကြောင်း အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြစ်အတွင်း မျိုးတုန်း ပျောက်ကွယ်တော့ စရာ မရှိကြောင်း၊ ရေကာတာများမှာ “သန့်ရှင်းကြည်လင်” နေမည်ဖြစ်သဖြင့် ရေနေသတ္တဝါဖီဝမျိုး များအား “ပိုမိုရှင်သန်တိုးပွား”စေမည်ဟုဒေသခံရွာသားများအားပြောကြားခဲ့သည်။

ကမ္ဘာတစ်ပုမ်းရှိ တခြားရေကာတာများအား ဆန်းစစ်လေ့လာတွေ့ ရှိချက်များအရ_ ရေကာတာများသည် ရာသီအလိုက် မျိုးပွားခြင်း နှင့်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း လေ့ကို ဟန့်တား နှော့ကယုတ်သောကြောင့် ဒေသခံ ငါးသတ္တဝါများအား သိသိသာသာလျော့ပါးပျက်စီးစေသည်။ သီပေါမြို့ ရှိနမူတူမြစ်တလျှောက် နေထိုင်ကြသည့် ဒေသခံလူထုအများစုမှာ မြစ်အတွင်း ရာသီ အလိုက် အထူးသဖြင့် မြစ်ရေမြင့်တက်သည့် အချိန်ဖြစ်သည့် ဇွန် နှင့် ဇူလိုင်လအတွင်း ငါးဖမ်းခြင်း လုပ်ငန်းပေါ်တွင် များစွာမှီခိုနေကြရသည်။ မြစ်ချောင်းမှ ရရှိလာသည့်ငါးများမှ လုပ်သည့် ငါးခြောက် နှင့် ငါးချည်တို့ သည် ဒေသများအတွက် ပရိုတင်းဓါတ်ရရှိရာ အဓိကအစားအစာဖြစ်သည်။ ဒေသခံတစ်ဦးမှ “နမူတူမြစ်ထဲမှာ ငါးအမျိုးအစားတွေ မရေတွက်နိုင်အောင်ကိုများတယ်၊ ဥပမာ၊ ပါမိုး၊ပါနင်း၊ပါချောက်၊ပါလျန်း၊ပါလမ်း၊ပါမဟို၊ပါဟော၊ပါဂျူ၊ပါပေါက်၊ပါခင်း၊ ပါကျော်ခတ် လိပ်တွေလည်းရှိတယ်” ဟုပြောသည်။

လူထုတွေ့ တွေ့ဆုံရှင်းလင်းရာတွင် မြစ်အထက်ပိုင်းတွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများမှထုတ်လွှတ်လိုက်သည့်အဆိပ်များ ရေလှောင်ကန်အတွင်း စီးဝင်သည့် အန္တရာယ်ကို ESIA အဖွဲ့မှ ရှင်းလင်းခြင်း မရှိခဲ့ပေ။လက်ရှိတွင်နမူတူဘော်တွင်း ဒေသအတွင်း ခဲ နှင့် သွပ် တူးဖော် ရေးလုပ်ငန်းများမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် နမူတူမြစ် အတွင်းသို့စီးဝင်လျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့အဆိပ်များ ရေလှောင်ကန်များ တွင်းစီးဝင်သဖြင့် မြစ်တစ်လျှောက်လုံး မှီတင်း အသက်ရှင် နေထိုင်ကြသည့် သက်ရှိသတ္တဝါများ၏ ကျန်းမာ ရေးကို ကြီးစွာ အန္တရာယ်ပြုနိုင်သည်။

ESIA အဖွဲ့မှ ထည့်သွင်းတင်ပြခြင်းမရှိခဲ့သည့် အခြားအချက်မှာ ယင်းရေလှောင်ကန် အတွင်း ဆွေးမြည့်ပုပ်သိုးသွားမည့် အပင်များမှ မိသိန်းနှင့်ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ဓါတ်ငွေ့ အမြောက်အများကို လေထုအတွင်းထုတ်လွှတ်မှုဖြစ်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်များ၏လေ့လာ တွေ့ ရှိချက်များအရယင်း ရေလှောင်ကန် မှထုတ်လွှတ်သည့်ဓါတ်ငွေ့ များသည်ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးခြင်းကိုဖြစ်ပေါ်စေသည့်အဓိက အချက် တစ်ခုဖြစ်သည်။

နိဂုံးနှင့် အကြံပေးချက်များ

နမူနာမြစ်ပေါ်တွင် ဆောက်လုပ်မည့် ရေကာတာများသည် လူမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြီးမားသည့် ဆိုးကျိုးများ ဘေးအန္တရာယ်များကို ကျရောက် စေနိုင်သည်။ ယင်းဆိုးကျိုးများကို ခံစားရမည့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသား လူထုများအား ကြိုတင်အသိခြင်း၊ တိုင်ပင်ခြင်း၊ သဘောတူညီမှု ရယူခြင်း မရှိဘဲ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ကင်းမဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။

ဆောက်လုပ်ရန် စီစဉ်ထားသည့် ရေကာတာကြီး ၃ ခုမှာ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာ နေရာ ဖြစ်နေခြင်းသည် အဓိက အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်နေသည်။ ဆယ်စုနှစ်နှင့်ချီ၍ ဖြစ်ပွားနေသည့် ပြည်တွင်းစစ်ကြီးကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့်အဓိက အကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာ သဘာဝသံယံဇာတများအား ဗဟိုကသာချုပ်ကိုင်ထား သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဒေသခံလူထု များ၏ သဘောထားအမြင်ကို လျစ်လျူရှု ကာ ရေကာတာများတည်ဆောက်ပါက ပဋိပက္ခများ ပိုမိုဆိုးရွားလာမည်ဖြစ်သည်။

ဤစီမံကိန်းများက နေပြည်တော်သည် တဘက်က အမျိုးသားစည်းလုံးရေး၊ မြန်မာပြည်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်နေသည်ဆိုသော်လည်း အပြောနှင့် အလုပ် ကွဲပြားကြောင်း ဖော်ပြရာ ရောက်သည်။ တဖက်တွင်လည်း ပဋိပက္ခ များ ကို နိုင်ငံရေးအရ မဖြေရှင်းနိုင်မှီ တိုင်းရင်းသား နယ်မြေအတွင်းမှ ရေအားလျှပ်စစ် အပါအဝင် သဘာဝသံယံဇာတများကို တစ်ဖက်သတ်ရောင်းစား နေသည်။

နော်ဝေ၊ ဆွစ်ဇာလန် နှင့် ဂျပန် စသည့်နိုင်ငံများမှ ၎င်းတို့ ၏ “ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်” အတွက် အထောက်အပံ့ပေးနေမှုများအား ဘန်းပြကာနေပြည်တော်နှင့် ပေါင်းလျှက် ငြိမ်းချမ်းရေးမရမီ တိုင်းရင်းသားဒေသအတွင်းရှိ သဘာဝ သံယံဇာတ များမှ အမြတ်အစွန်းရရှိရန် အခွင့်အရေးတို့ကိုရယူကာအပြောနှင့်အလုပ်မညီ သည်ကို ပြနေသည်

သို့ဖြစ်ပါ၍ နမ္မတူမြစ်တလျှောက် မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် ဒေသခံပြည်သူလူထု တို့၏ အကျိုးနှင့်အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရရှိစေရန် အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း စစ်မှန်သည့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး ရရှိရန်အတွက် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ ချုပ်မှဦးဆောင်မည့် အစိုးရသစ်သို့ အောက်ပါအချက် များအကြံပေးတောင်းဆိုလိုပါသည်။

- အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ အပါအဝင်၊ တည်ဆောက်နေသည့် နမ္မတူမြစ် ပေါ်မှ ရေကာတာများနှင့် တည် စီစဉ်ထားသည့် ရေကာတာ များအားလုံး ချက်ချင်းရပ်ဆိုင်းထားရန်
- တိုင်းရင်းသားဒေသအတွင်းဖြစ်ပေါ်နေသည့် ပဋိပက္ခများအား စေ့စပ် ဆွေးနွေးပြီး ဖက်ဒရယ်စံနှစ်ပေါ်ထွန်းကာ၊ စစ်မှန်သည့်ငြိမ်းချမ်းရေး၊ သဘာဝသယံဇာတများအား ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်ခြင်းကို ရပ်တန့်မှသာ _ နမ္မတူမြစ်ပေါ်တွင် ရေကာတာများတည်ဆောက်မည့် အစီအစဉ်များကို ထည့်စဉ်းစားရန်
- အနာဂတ်တွင် နမ္မတူ မြစ်ပေါ် ရေကာတာတည်ဆောက်ရန်စီစဉ်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး မြစ်ကြောင်းတလျှောက်ထိခိုက်မည့် ရေအောင်း ဒေသအားလုံးကိုကြိုတင် လေ့လာရမည်။
- အနာဂတ်တွင် နမ္မတူမြစ်တလျှောက် မည့်သည့်ရေကာတာစီမံကိန်းကို မဆိုစီစဉ်မည် ဆိုပါကသက်ရောက်မှုခံစားရမည့် ဒေသခံပြည်သူများကို ကြိုတင်အသိပေးခြင်း၊ လွတ်လပ်သည့် သဘောတူညီချက်ကို ဦးစွာရယူရမည်

နောက်ဆက်တွဲ

က။ နမူနာမြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်ရန် စီဆင်ထားသည့် ရေကာတာများ နှင့် လက်ရှိရေကာတာများဆိုင်ရာ အသေးစိတ်အချက်အလက်များ

ဒီးဒုတ်ရေကာတာ

တည်နေရာ	မန္တလေးတိုင်း ကျောက်ဆည်၊ ရဲရွာရေကာတာ၏ တောင်ဘက် ၁၂ မိုင် အကွာတွင်တည်ရှိ
လက်ရှိအခြေအနေ	ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်တွက် နားလည်းမှုစာချွန်လွှာရေးထိုးပြီး ၂၀၁၄ နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင်စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် လွှဲပြောင်းခြင်း လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့
တပ်ဆင်ထားသည့် ပမာဏ	၆၆ မီကာဝပ်
ရေကာတာအမြင့်	၁၄ မီတာ
ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် ကုမ္ပဏီများ	ဩစတြီးယား(Austria's ANDRITZ Hydro GmbH)
တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှု ခံစားရသူလူထုများ	မသိ

ရဲရွာရေကာတာ

ဆောက်လုပ်ပြီးစီးသည့်ချိန်	၂၀၁၀
ထုတ်လုပ်သည့်ပမာဏ	၇၉၀ မီကာဝပ်
ရေကာတာအမြင့်	၁၃၂ မီတာ
စီမံခန့်ခွဲဆောင်ရွက်သူ	မြန်မာ့လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးဌာန (MEPE)
ငွေကြေးထောက်ပံ့သူ	တရုတ် (China Exim Bank)

ဆောက်လုပ်ရေးတွင် ပါဝင်သည့်ကုမ္ပဏီများ	တရုတ် Sinohydro Corporation, China International Trust , Investment Co. (CITIC), China Gezhouba Group Co. (CGGC), China National Electric Equipment Co., Hunan Savoo Overseas Water, Electric Engineering Co., China National Heavy Machinery Co ဆွစ်ဇာလန် - Colenco Power Engineering Ltd ဘရိတိန် - Malcom Dunstan and Associates ဂျာမနီ - Voith Siemens
တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှု ခံစားရသူ လူထုများ	ရေလျှောက်တံတည်ရှိရာမှ ၅၉ စတုရန်း ကီလိုမီတာ နေရာမှ ရွှေ့ ပြောင်းခဲ့ရသော အနည်းဆုံးရွာ ၃ ရွာ ၊ နှင့် ရေအောက်သို့ နှစ်မြှုပ်သွားသည့် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀ ခန့် ရှိပြီဖြစ်သည့် သမိုင်းဝင် သပ္ပာဒ်ခေတ်တော် စေတီ

အလယ်ရဲရွာရေကာတာ

လက်ရှိအခြေအနေ	မြန်မာအစိုးရနှင့် (MOU) နားလည်မှုစာချွန်လွှာအား ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇွန်လိုင်လတွင်ရေးထိုးခဲ့ ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဧပြီလ အစပိုင်း တွင် ကြိုတင်လေ့လာစမ်းစစ်မှုပြုလုပ်ခဲ့
ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် ပမာဏ	၇၀၀ မီကဝပ်
ရေကာတာအမြင့်	၆၀/၁၀၀/ ၁၆၀ မီကဝပ်
ပါဝင်သည့်ကုမ္ပဏီများ	နော်ဝေနိုင်ငံအစိုးရပိုင် Statkraft Norfund Power Invest AS (SN Power)
တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှု ခံစားရသူပြည်သူလူထု	မသိရှိသေး

အထက်ရဲရွာရေကာတာ

နေရာ	ကျောက်မဲ မြို့နယ်၊ လွိုင်ကျုံ အုပ်စု၊ တောင်ခြေကျေးရွာ မှ ၁.၅ မိုင် အကွာတွင်တည်ရှိ
ဆောက်ပြီးစီးသည့်အဆင့်	၂၃.၆၂% ပြီးစီး (အောက်တိုဘာလ ၂၀၁၅)
ထုတ်လုပ်နိုင်သည့် ပမာဏ	၂၈၀ မီကာဝပ် ၃၀၈ မီကာဝပ်
ရေကာတာအမြင့်	၉၀ မီတာ (သို့) ၉၇ မီတာ (သို့) ၁၀၂ မီတာ
ရေလှောင်တံမံ မျက်နှာပြင်	ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် ၃၉၅ မီတာ (ရေကာတာနံရံ အမြင့် ၉၇ မီတာ)
စီမံခန့်ခွဲ ဆောင်ရွက်သူ	မြန်မာလျှပ်စစ်ဓါတ်အားဝန်ကြီးဌာန (MEPE)
အများသိ ငွေကြေး ထောက်ပံ့သူ	တရုတ် China Exim Bank
ဆောက်လုပ်ရေးတွင် ပါဝင်သည့် ကုမ္ပဏီများ (လက်ရှိသိရှိထားသည့် ကုမ္ပဏီများ)	တရုတ် Yunnan Machinery Import and Export Co. Ltd., Zhejiang Orient Engineering ဂျာမနီ - Lahmeyer GmbH ဆွစ်ဇာလန် - Stucky SA ဂျပန် - Toshiba, High Tech Concrete Tech- nology Co Ltd (Japan)

နမူတူ (ဒါဒေ) ရေကာတာ

လက်ရှိဆောက်လုပ်ရေးဆင့်	ရေကာတာစီမံကိန်းနေရာသို့ သွယ်တန်းထားသည့် လမ်းမကြီးအား လက်ရှိဖောက်လုပ်နေဆဲ
ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်ပမာဏ	၁၀၀ မီကာဝပ်
ဆောက်လုပ်ရေးတွင် ပါဝင်သည့်ကုမ္ပဏီများ	ဟုန်ပန်းကုမ္ပဏီ (Hong Pang Co.) မြန်မာအစိုးရနှင့် ချုပ်ဆိုထားသည့် ဆောက်လုပ်ရေးအား စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် လွှဲပြောင်းရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်အရ၊ ရေကာတာအား ဆောက်လုပ်နေ
တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှုခံစာ ရသူလူထုများ (ဒေသခံပြော ချက်အရ)	နမ့်ဆန် မြို့နယ် အတွင်းရှိ၊ ရေအောက်ရောက်ရှိသွားမည့် လူဦးရေ ၂၀၀ ခန့် ရှိသည့် လီလု ရှမ်းရွာ

တာလုံ ရွာသူရွာသားများ အမွေနေရာပြောင်းရွှေ့မှုဆန့်ကျင်သည် သနားတောင်းခံစာ

ဖေဖော်ဝါရီ ၂၃ ရက်နေ့ ၂၀၁၅ ခုနှစ် သို့။

သီပေါမြို့နယ်လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် မဲဆန္ဒနယ် အမှတ်(၂) ဦးစိုင်းခမ်းအောင်။

အကြောင်းအရာ။ ။ဒုဋ္ဌဝတီမြစ်ပေါ် အထက်ရဲရွာ ရေကာတာဆောက်လုပ်ခြင်းစီမံကိန်းကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းကျောက်မဲခရိုင်ကျောက်မဲမြို့နယ်နှင့်ပတ်သက်၍အကူအညီတောင်းခံခြင်းကိစ္စ။

အထက်ပါအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ ၇.၇.၂၀၁၄ ကျောက်မဲမြို့တွင် Resource and Environment Myanmar အဖွဲ့မှသီးဆောင်ပြုလုပ်သော အစည်းအဝေး အချက်လက်အရ ဒုဋ္ဌဝတီ မြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်လျှက်ရှိသော အထက်ရဲရွာ ရေကာတာ စီမံကိန်း၏ ပင်မတမံ ကန်ရေပြည့် နိမ့်မြင့်မှတ်မှာ EL_395m တွင်ရှိပြီး တာလုံကျေးရွာသည် မြေပြင်နိမ့်မြင့်မှတ် EL-380m တည်ရှိသဖြင့် သစ်တောများ၊ တာလုံကျေးရွာနှင့် လယ်ယာ ဥယျာဉ်မြေများအား ရေလွှမ်းသွားမည်ဟုသိရှိရပါသည်။ ၎င်း၏ ESIA ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုတင်ပြချက်တွင်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ တာလုံကျေးရွာ လက်ရှိ တည်နေရာနှင့် (၂) မိုင်ခန့် အကွာတွင်ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာပြောင်းရွှေ့သွားမည်ဟု ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထား ပါသည်။

ကျောက်မဲမြို့၌ ပြုလုပ်သော အစည်းဝေးတွင် ကျွန်ုပ်တို့ရွာသူရွာသားများမှ ကျေးရွာပြောင်းရွှေ့ ရမည့် ကိစ္စများကို လုံးဝလက်မခံနိုင်သည်ဟု တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် သီပေါမြို့နယ်နှင့် ကျောက်မဲမြို့နယ် ပြည်သူ့လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ စာတင်တောင်းဆိုခြင်း၊ ၂၈.၁.၂၀၁၆ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးစန်းလွင် နှင့် အခြားသောကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာတွင် ရောက်ရှိလာသော သက်ဆိုင်ရာ ဌာနကိုယ်စားလှယ်များ ထံတွင်လည်းကျေးရွာပြောင်းရွှေ့ရမည့် ကိစ္စ အား လုံးဝလက်ခံနိုင်ခြင်းကို အကြိမ်ကြိမ်တိုင်း တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့သော်လည်း ထူးခြားမှုမရှိခဲ့ပါ။

ကျွန်ုပ်တို့ တာလုံကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများသည် ၎င်းစီမံကိန်းကြောင့်အိုးအိမ်အဆောက်အဦး များ၊ စာသင်ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၊ စေတီပုထိုးများ၊ လယ်ယာဥယျာဉ်မြေ မြေများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များအား ရေလွှမ်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ မည့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းများအပြင် ကျေးရွာ ပြောင်းရွှေ့ရမည့် ပြဿနာများကို လုံးဝမလိုလားပါ။ ကျွန်ုပ်တို့ တာလုံကျေးရွာသူ ကျေးရွာသား များအားလုံးသည်မိမိတို့ရှေးယခင်ကတည်းကအခြေချနေထိုင်ရာဒေသမှ အခြားမည်သည် နေရာကိုမှ လုံးဝလုံးဝ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန်ဆန္ဒမရှိပါ။

ထို့ကြောင့် သက်ဆိုင်ရာလူကြီးမင်းများမှ အလျှင်အမြန်ပိုင်းဝန်းကူညီဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ပေး ပါရန် လေးစားစွာဖြင့် အကူညီ တောင်းခံအပ်ပါသည်။

တာလုံရွာသူ၊ သားများ ရေကာတာတည်ဆောက်မှုကို ဆန့်ကျင်သူ (၂၀၀) ကျော်တို့လက်မှတ် ရေးထိုးသည်။

အထက်ရဲရွာရေကာတာ တည်ဆောက်ရာဆိုဒ်

မတ်(ရှ်)လ ၁၃ရက်နေ့ အထက်ရဲရွာရေကာတာ တည်ဆောက်မှုကို တာလုံ ရွာသူ၊သားများက ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြ

နမ္မတူမြစ်ရေ မှ မြောက်များစွာသော သက်ရှိသတ္တဝါ နှင့် အခြား မှီခိုအားထားနေသော ရေဂေဟစံနစ်

နမ္မတူမြစ်ရေ မှ မြောက်များစွာသော သက်ရှိသတ္တဝါ နှင့် အခြား မှီခိုအားထားနေသော ရေဂေဟစံနစ်

တာလုံရွာ၏ ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ် စေတီတော်

တာလုံရွာဦး ဘုန်းကြီးကျောင်း

တာလုံရွာတွင်း ရှမ်းရှိုးရာဒိမ်

သာယာဝပြောလှသော မြစ်ကမ်းနဘေးပေါ်မှ တာလုံရွာ

ကိုးကားချက်

“Four hydropower projects get green light”, Eleven Myanmar, 11 Jan 2016, <http://www.elevenmyanmar.com/business/four-hydropower-projects-get-green-light>

“Ahtet Yeywa looks to complete in 2018”, Global New Light of Myanmar, 6 Jan, 2016 <http://globalnewlightofmyanmar.com/ahtet-yeywa-looks-to-complete-in-2018/>

“Toshiba wins turbine contract for myanmar’s 308 MW Upper Yeywa hydropower plant”, Hydroworld, 30 March 2015, <http://www.hydroworld.com/articles/2015/03/toshiba-wins-turbine-contract-for-myanmar-s-308-mw-upper-yeywa-hydropower-plant.html>

Duane Morris LLC, “Myanmar’s Hydropower Strategy and Its Impacts on Industry Players,” presentation Oct 2015. <http://www.slideshare.net/olmas66/myanmars-hydropower-strategy-and-its-impact-on-industry-players>

Lahmeyer International, “New Hydropower Plant Upper Yeywa in Myanmar,” 16 August 2013, <http://www.lahmeyer.de/en/item/article/new-hydropower-plant-upper-yeywa-in-myanmar.html>

Min Khaing, “Assessing Climate Change Impacts on Hydropower Generation in the Myitnge River Basin, Myanmar,” June 2015, http://www.ich.no/Opplastet/Dokumenter/Hydropower15/khaing_myanmar.pdf

Biodata of Lahmeyer engineer, <https://ca.linkedin.com/in/abe-daly-6b050b7b>

“President U Thein Sein and Chinese Premier Li Keqiang witnessed the signing of the MoUs and agreements” Myanmar President Office press release, 16 November 2014, <http://www.president-office.gov.mm/en/?q=briefing-room/news/2014/11/16/id-4468>

“Japanese companies sign hydropower deal with Myanmar,” Xinhua, 1 May 2010, http://burmariversnetwork.org/index.php?option=com_content&view=article&id=374:japanese-companies-sign-hydropower-deal-with-myanmar&catid=11&Itemid=46

International Rivers Network, “Citizens’ Guide to the World Commission on Dams,” 2002

World Commission on Dams, “Dams and Development: A New Framework for Decision-making,” 2000

Aster Global Digital Elevation Model, <http://www.jspacesystems.or.jp/ersdac/GDEM/E/4.html>

Scott, Alec, “Uneven and dammed development in Burma’s Paunglaung Valley,” Discover Society, 3 January 2015,

<http://discoversociety.org/2015/01/03/uneven-and-dammed-development-in-burmas-paunglaung-valley/>

Shan Women’s Action Network and Shan Sapawa, “High and Dry – The cross-boundary impacts of China’s Longjiang Dam,” 2010

“Expert highlights Thanlwin dam earthquake risk,” Myanmar Times, 30 March 2015, <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/13805-expert-highlights-thanlwin-dam-earthquake-risk.html>

Burma Rivers Network, Yeywa Dam, companies involved, http://www.burmariversnetwork.org/index.php?option=com_content&view=article&id=79&Itemid=93

SN Power feasibility study data, Mohinga - Myanmar Aid Information Management System website, <http://mohinga.info/en/profiles/activity/MM-FERD-ID8944/>

SN Power, “The Urgent Power Need in Myanmar,” presentation April 2014, <http://norway-asia.com/wp-content/uploads/2014/05/140428-11-Holsen.pdf>

နမ္မတူမြစ်ကံကာကွယ်စို့

ရှမ်းပြည်နယ်တွင်းရှိ အထက်ရဲရွာရေကာတာနှင့် နမ္မတူမြစ်ပေါ် တည်ဆောက်မည့် အခြားသော ရေကာတာစီမံကိန်းများ၏ဆိုးကျိုးများ

ရှမ်းလူ့အခွင့်ရေးမဏ္ဍိုင်
ရှမ်းသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့
ရှမ်းပြည်နယ်တောင်သူလယ်သမားများကွန်ယက်

မတ်(ခွဲ)လ ၂၀၁၆